

ת"פ 10894/06/21 - מדינת ישראל נגד עומר (בן ג'וואד) אבו זינה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 10894-06-21 מדינת ישראל נ' אבו זינה

בפני כב' השופט אילן סלע
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי),
ע"י עו"ד יעל ריצקר
נגד

הנאשם עומר (בן ג'וואד) אבו זינה
ע"י ב"כ עו"ד מוחמד מחמוד

גזר דין

הכרעת הדין

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירת התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"); עבירת מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לאותו חוק; עבירה של פעולה בנשק למטרות טרור לפי סעיף 30(א) לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016; ועבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק יחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתקופת המבצע הצבאי "שומר החומות", ביום 16.05.21 בשעות הערב, החלה הפרעת סדר והתפרעות כנגד שוטרים, בשכונת בית חנינה. במהלך האירוע, עשרות מתפרעים חסמו את הכביש עם פח זבל, הציתו צמיגים והשליכו לעבר השוטרים אבנים, זיקוקים ובקבוקי תבערה. הנאשם הצטרף לאירוע האמור, ובמשך דקות ארוכות יידה ממרחק של כ-20 מטרים, אבנים רבות אל עבר השוטרים ואף יידה לעברם בקבוק תבערה.

טיעוני ב"כ הצדדים

3. בטיעוניה לעונש עמדה ב"כ המאשימה על הערכים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם, פגיעה חמורה בשלטון החוק ובסדר הציבורי, ובפרט פגיעה בשלמות הגוף של אוכפי החוק.

4. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, ציינה ב"כ המאשימה את פוטנציאל הנזק שנשקף כתוצאה ממעשיו של הנאשם, אשר הצטייד בבקבוק תבערה העשוי להיות קטלני, ואת הרקע האידאולוגי והלאומני העומד ברקע למעשיו. היא ציינה גם את התכנון של הנאשם אשר הצטייד בחולצה על מנת לכסות את פניו, ואת מועד התרחשות האירוע האמור, במסגרת חודש הרמדאן ומבצע שומר החומות.

5. ביחס למדיניות הענישה, הפנתה ב"כ המאשימה לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016, שם המחוקק גילה דעתו לאופן ההתמודדות הראוי עם עבירות הטרור גם במישור הענישה, בדמות סעיף 37 לחוק שקובע כי מעשי טרור דינם כפול מהעונש הקבוע בחוק. ב"כ המאשימה הצטיידה בפסיקה הנוגעת ליידוי בקבוקי תבערה, ממנה עולה הצורך והחשיבות הרבה בהחמרה בענישה בעבירות טרור, בפרט כאשר אלו מתרחשות בתקופות של התפרעויות. בסיום, ביקשה ב"כ המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 3 ועד 6 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.
6. אשר למיקומו של הנאשם בתוך המתחם, לאור העדר עבר פלילי והעובדה כי הוא הודה ונטל אחריות על מעשיו, נתבקש לקבוע את עונשו בתחתית המתחם, ולהטיל עליו 3 שנות מאסר, לצד מאסר מותנה מרתיע, וקנס.
7. מנגד, ב"כ הנאשם טען כי פסקי הדין עליהם הצביעה ב"כ המאשימה שונים בנסיבותיהם ממקרה זה, וכי ישנם פסקי דין באירועים מסוג זה, שניתנו על ידי בית משפט זה, מהם עולה כי מתחם העונש ההולם מקרה זה בנסיבותיו נע בין 10 ל-22 חודשי מאסר בפועל.
8. באשר לנאשם ציין הסנגור כי זה הודה בהזדמנות הראשונה, ומבלי להמעיט בחומרת המעשים, הרי שאיש לא נפגע מהם. כמו כן, הצביע על העדר עבר פלילי לנאשם, ועל כך שהוא מכיר בטעותו ולוקח אחריות על מעשיו.
9. הנאשם ציין בדבריו כי הוא מתנצל ומתחרט על מה שעשה. הוא ציין כי הוא נשוי ואב לילד קטן, וכי הוא לא יחזור על מעשיו.

דין והכרעה

10. מעשיו של הנאשם טומנים בחובם פגיעה בערך המוגן של שמירה על ערך החיים, שלמות הגוף, שלמות הציבור, שלטון החוק והסדר הציבורי. בהשלכת בקבוקי תבערה גלומה סכנה רבה ויש לראות מעשים אלו בחומרה, אף במקרים בהם, למרבה המזל, לא נגרם כל נזק בפועל. הדברים אמורים ביתר שאת נוכח נסיבותיו המחמירות של העניין, מקום בו המעשים נעשו על רקע אידאולוגי ולאומני, תוך ניסיון לפגוע בכוחות הביטחון. במקרה זה, גם לא היה מדובר במפגע בודד, אשר אזר עוז ויידה אבן בודדת או בקבוק תבערה בודד על כוחות הביטחון, דבר חמור כשלעצמו, אלא מדובר במעשה שנעשה כחלק מהתפרעות המונית ומשולהבת, אשר נועדה לאיים, לסכן ולפגוע בכוחות הביטחון ופעילותם החיונית. מדובר במעשים שהיו למעשה "מכת עיר" (השוו: ע"פ 4737/16 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.07.16)), ובמועד הרלוונטי לאישום זה, מכה שהכתה בערים רבות. הנאשם גם לא "נקלע" לאירוע במקרה, כי אם הגיע למקום לאחר שהחליף בגדים והצטייד בחולצה ששימשה לו כרעלת פנים.
11. אך לאחרונה נאמר בבית משפט זה (ת"פ (מחוזי-ים) 25089-02-21 מדינת ישראל נ' טאהא (פורסם בנבו, 13.09.21)) כי:

תופעת יידוי אבנים ובקבוקי תבערה התגברה לאחרונה והפכה "למכת מדינה" של ממש והיא מסכנת את שלום הציבור וחיי אדם. הסיכון הרב הנשקף מביצוע עבירות אלה מחייב גזירת עונשים שיש בהם כדי להרתיע הן את המבצע עצמו והן את העבריינים בכוח, צעירים המתפתים על נקלה למעשים ממין זה אשר חלק גדול מהם הינם צעירים נורמטיביים וללא עבר פלילי. בנוסף, החומרה הנלוות ליידוי בקבוקי התבערה בנסיבות אלה היא, בין היתר, הביצוע בצוותא ביחד אחרים. עבירות אלו מחייבות אפוא תגובה עונשית מתאימה מחמירה ומכבידה. בעבריינות על רקע אידאולוגי לאומני, שיקול ההרתעה מקבל את הבכורה מבין

שיקולי הענישה (ר': ע"פ 1163/07 אבו חדייר נ' מדינת ישראל (2007)) והפסיקה הנזכרת שם). במסגרת חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016, הורה המחוקק על החמרת הענישה במסגרת עליית מדרגה במאבק בטרור במישור המשפט הפלילי, והפסיקה קוראת לבתי המשפט ליישם זאת בדרך של הטלת ענישה מחמירה (ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני (2020)).

12. בצדק נטען, כי במסגרת חוק המאבק בטרור נתן המחוקק כלים ביד בית המשפט בכדי להרחיב את מלחמת החורמה שמנהלת מדינת ישראל נגד תופעת הטרור. במסגרת מדיניות הענישה שהתווה המחוקק בחיקוק זה, נקבע בסעיף 37 לחוק הוראת החמרה כללית לפיה העובר על עבירת טרור דינו כפל העונש הקבוע לאותה עבירה, ועד למקסימום של 25 שנים. מכאן, שומה על בית המשפט שלא לנקוט על פי מדיניות הענישה שנהגה עובר לכניסתו של חוק המאבק בטרור לתוקף (ראו: ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 22.07.20)).

13. עיון בפסיקה הנוהגת מלמדת על מתחמים שונים בעבירות טרור של ידיו אבנים ובקבוקי תבערה על כוחות הביטחון.

כך, במקרה בו השליכו הנאשמים בקבוקי תבערה, אבנים וזיקוקים אל עבר שער הכניסה למחנה הפליטים שועפט, נקבע מתחם שנע בין 18-10 חודשי מאסר בפועל (ת"פ (מחוזי-ים) 32585-03-21 מדינת ישראל נ' קוואסמה (פורסם בנבו, 10.09.21)), זאת בשים לב לעובדה כי בקבוקי התבערה והאבנים הושלכו אל עבר השער במטרה למנוע מעבר של כוחות הביטחון, אך לא אל עבר כוחות הביטחון עצמם. במקרה אחר, בו הורשעו הנאשמים על פי הודאותיהם במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ידיו אבנים, בקבוקי תבערה, ובעבירה חמורה יותר של ייצור נשק, נקבע במסגרת גזר הדין מתחם שנע בין 3 ועד ל-6 שנות מאסר (ע"פ 9821/16 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.11.17)).

במקרה אחר, בו הורשע נאשם קטין, בהכנת והשלכת שלושה בקבוקי תבערה על בית בו מתגוררות משפחות יהודיות בשכונת סילוואן, התקבל ערעור שהגישה המדינה ונקבע כי עונש המאסר בפועל שיוטל על הנאשם יעמוד על 32 חודשים, חלף 26 החודשים שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי (ע"פ 1466/20 בעניין פלוני (22.07.20)).

בפסק דין נוסף, בו הורשע הנאשם בעבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה ובפעולה בנשק למטרות טרור, בגין שני אירועים של ידיו בקבוק תבערה לעבר כוחות הביטחון במחסום, נקבע כי המתחם נע בין 24 ועד ל-54 חודשי מאסר בפועל. באותו עניין, נגזר עונשו של הנאשם לתקופה של 30 חודשי מאסר לקולא, זאת בהתחשב במצבו הנפשי של הנאשם, שלקה בלקות קוגניטיבית מסוימת ובגילו הצעיר.

14. הפסיקה הנזכרת עוסקת בעבירות של ידיו בקבוקי תבערה ואבנים במהלך התפרעויות ובמקרים בהם הדבר נעשה למטרות טרור וכמעשה טרור כמשמעותם בחוק המאבק בטרור. אך במקרה זה ישנה חומרה יתרה נוספת בשל כך שהמעשים נעשו במסגרת גל התפרעויות אלימות והפרות סדר קשות על רקע לאומני וגזעני שנעשו על ידי תושבים מבית, תוך כדי שמדינת ישראל מצויה בלחימה ותחת ירי רקטות מסיבי לעבר אזרחיה, כמעין חזית פנימית נגד המדינה. בית המשפט התייחס לא פעם לחומרתם של עבירות פחותות מאלו שביצע הנאשם, דוגמת עבירות רכוש, בזמן מלחמה, כינה אותם כ"התנהגות חסרת מצפון", וראה בכך נסיבה מחמירה (ראו למשל: ע"פ 6725/06 מוזס נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.08.06)). על אחת כמה וכמה, בעבירות מסוג זה שביצע הנאשם כנגד כוחות הביטחון, קיימת חומרה מיוחדת בביצועם בזמן לחימה. לא זו בלבד שבשל מעשים אלו יש צורך להפנות כוחות בטחון מעיסוקם כנגד האויב

מבחוץ לפעולות בטחון פנים, אלא שבמצב דברים זה תוצאת המעשים אינה מוגבלת לאנשי כוחות הביטחון שכנגדם הופנו המעשים האלימים, אלא כנגד הציבור כולו, שכן יש בו להוסיף על הפחד והבהלה שהייתה נחלתו בשל הלחימה מבחוץ והרקטות הרבות שנפלו בישראל. אם במצבי שגרה "עוצמת הפגיעה של הטרור באה לידי ביטוי בכך שמלבד הפגיעה הישירה שהוא מסב לחיי אדם ולשלמות הגוף, יוצר הטרור אפקט פסיכולוגי של פחד ותחושת איום בקרב הציבור כולו ומערער את שגרת חייו של הציבור לאורך זמן" (דברי ההסבר להצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015, ה"ח הממשלה 1066), הרי שבשעה שהדבר נעשה בשעת לחימה ועת שהציבור נמצא תחת התקפת טילים מסיבית מחוץ, אפקט הפחד ותחושת האיום מתעצמת פי כמה. בכך יש כדי להטיל מורכב ולפגוע בחוסן הלאומי, וככל שהחוסן הלאומי ילך וייסדק כך ייפגע גם הביטחון הלאומי. האיסור לזרוע פחד במלחמה הוא חמור בשל תוצאותיו, והתורה ראתה צורך לאסור באופן מיוחד דבר זה אף על הלוחמים עצמם: "כי תצא למלחמה על אויבך.. לא תירא מהם" (דברים כ', א') ו"לא תערוץ מפניהם" (שם, ז', כא), ובלשון הרמב"ם במניין המצוות הקצר בתחילת ספרו היד החזקה: "שלא יראו אנשי המלחמה ולא יפחדו מאויביהם בשעת המלחמה". על אחת כמה וכמה חמורות הן אותן פעולות הנעשות על ידי מי שאינו נמצא בין הלוחמים, ושיש בהם כדי לפגוע בפעולות כוחות הביטחון, לזרוע בהלה ולהטיל פחד. גם אם במקרה זה לא היו תוצאות הרוגות גורל למעשים אלו בהשפעתם על המאמץ הצבאי כלפי חוץ, יש להבטיח שמעשים מעין אלו, של מעשי טרור כנגד כוחות הביטחון בזמן מבצע צבאי, לא ישנו בעתיד, ויובילו חלילה לתוצאות חמורות.

15. הנה כי כן, מקרה זה חמור יותר מהמקרים החמורים הרגילים של עבירות אלימות ועבירות של פעולות בנשק; ואף חמור עוד יותר בשל המניע הלאומי-אידאולוגי; ואף חמור עוד יותר מהמקרים בהם עבירות אלו נעברות כחלק ממעשה טרור, המצדיק כשלעצמו הכפלת העונש בהתאם להוראות החוק, זאת בשל התקופה בה בוצעו העבירות והמסגרת הכללית בהן הן בוצעו, שמעצימות את הנזק שנגרם ושיכול היה להיגרם מהמעשים. בשים לב לאמור, אני סבור כי מתחם העונש ההולם במקרה זה נע בין 30 ועד ל-60 חודשי מאסר בפועל.

16. הנאשם, יליד 1997, כיום בן 24, נשוי ואב לילד קטן. הנאשם נטל אחריות על מעשיו, והודה במיוחס לו במסגרת כתב האישום המתוקן. לזכותו של הנאשם עומדת העובדה כי הוא נעדר עבר פלילי, והעובדה כי הלכה למעשה, ואך במזל, איש לא נפגע ממעשיו. בשל כל אלו, יש לקבוע את עונשו בתחתית המתחם.

17. אשר על כן, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 30 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו של הנאשם, החל מיום 16.05.21.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא ירצו אלא אם כן הנאשם יעבור עבירת התפרעות, מעשה פיזיות ורשלנות או כל עבירת אלימות, בתקופה של 3 שנים ממועד שחרורו ממאסר, ו-9 חודשי מאסר על תנאי, שלא ירצו אלא אם כן הנאשם יעבור את אחת מהעבירות הנזכרות יחד עם עבירה לפי חוק המאבק בטרור בתקופה של שלוש שנים ממועד שחרורו ממאסר.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ד' טבת תשפ"ב, 08 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.

